

Johan Gabriel Oxenstierna

*Tal, hållit inför Hans Maj:t Konungen uti ordens-capitlet i slotts-
capellet den 28 april 1802 af ordens-cantzleren, f. d. riks-rådet och
riks-marskalken herr grefve Johan Gabriel Oxenstjerna, då til
riddare af Seraphimer-orden dubbades för detta riks-rådet friherre
Malte Ramel, efter en af rikets herrar herr grefve Charles Emil
Lewenhaupt; general-gouverneuren i Skåne och general-
lieutenanten friherre Johan Christopher Toll, efter förste
amiralen, en af rikets herrar herr grefve Anton Johan Wrangel;
och öfver-ståthållaren och landshöfdingen herr grefve Samuel af
Ugglas, efter för detta riks-rådet och riks-marskalken herr grefve
Göran Gyllenstierna*

Stockholm, tryckt i Kongl. tryckeriet, MDCCCII.

[Läs mer om verket här](#)
Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:
<https://lb.se/författare/OxenstiernaJG/titlar/TalInförKonungen1802/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2430176-faksimil>



10

Ingh
Sv. Litt.
Tal
Laps.
4.0
1772-1817

T A L,
HÅLLIT INFÖR
HANS MAJ: T KONUNGEN
UTI ORDENS-CAPITLET I SLOTTS-CAPELLET
DEN 28 APRIL 1802

AF
ORDENS-CANTZLEREN,
F. D. RIKS-RÅDET OCH RIKS-MARSKALKEN
HERR GREFVE
JOHAN GABRIEL OXENSTJERNA,

DÅ
TIL RIDDARE AF SERAPHIMER-ORDEN DUBBADES
FÖR DETTA RIKS-RÅDET
FRIHERRE MALTE RAMEL,

EFTER
EN AF RIKETS HERRAR
HERR GREFVE
CHARLES EMIL LEWENHAUPT;
GENERAL-GOUVERNEUREN I SKÅNE OCH GENERAL-
LIEUTENANTEN

FRIHERRE JOHAN CHRISTOPHER TOLL,
EFTER
FÖRSTE AMIRALEN, EN AF RIKETS HERRAR
HERR GREFVE
ANTON JOHAN WRANGEL;

OCH
ÖFVER-STÅTHÅLLAREN OCH LANDSHÖFDINGEN
HERR GREFVE SAMUEL AF UGGLAS,

EFTER
FÖR DETTA RIKS-RÅDET OCH RIKS-MARSKALKEN
HERR GREFVE GÖRAN GYLLENSTIERNA.

R. A.

T. A. J.
KONUNGEN

...

...

...

...

A
bel
me
för
och
nas
lag

af
no
för
lig
all
len
än
er
no
d
k
d
d
R
m
H
dy

egi
ten
efte

Högborne Förste!

Durchlauchtige Förste!

Gode Herrar, Svea och Götha Riddare!

Aldrig, sedan den tid då detta rum såg förtjenstens yppersta belöning af våra Konungar utdelas, omgafs här Deras Thron med talrikare prof af dödlighetens omskiften. Trenne år äro förflutne sedan vi här af Ordens Herre och Mästare församlades, och när efter deras förlopp Han oss åter sammankallar, saknas af oss Tio Sköldar, dem döden flyttat ur vårt Riddarelag, och öppnat deras ställen att intagas af andra.

Två af dem lemna likväl rum som ej upfyllas. De fördes af Förstar, bägge förenade med vår Konung, ej mindre genom släktskapens än förbundens och vänskapens band. Först förevisas bland dem en Monark, hvars rika kunskaper, ovanliga liflighet och vidsträckta förslag, så väl i omfattningen af alla styrelsens ämnen, som i Politikens och Staters hvälfningar, lemnade hos efterverlden vid Hans bortgång, ej annan ovisshet än den, hvad namnkunniga företag Hans magt och verksamhet en gång hade skolat bereda eller utföra. De döljas för vår kännedom i den skugga dit Han sjelf nedstigit; men de tänkesätt dem Kejsar PAUL ådagalagt, öfvertyga oss att åtrån efter äran, kärleken för rättvisan och troheten för vänskapen och förbunden, hade teknat Hans gerningar i alla skiften, ehuru långt deras utrymme kunnat sträckas. Döden inskränkte hos Honom Regentens bragder, men förekom ej utöfningen af det ädelmod som uphöjer människan sjelf, och då, så nära sin början, Han mötte slutet af Sin bana, var det storhetens mål, men ej dygdernas, dit himlen hade nekat honom dagar att hinna.

Kallad deremot till mindre välden, men född att göra sitt eget folk lyckligt och älskas af alla andra, förlikande mildheten med det värdiga och kärlekens rättighet med vördnadens, efterlängtd eller förjd hvar Han kändes och alltid sedd mel-

lan glädjen att ägas och fruktan att förloras, räknades äfven fordom i detta Gille, en Prins, i förtid borttagen från släkt-
skapen och menkligheten. Knappt vågar ömheten förnya Hans
minne: knapt med återkallandet af Hans namn å nyo väcka de
tårar, dem tiden ej ännu hunnit aftorka, sedan de först götos
af en Maka, en Drottning, förjande Barn och en Konung, om-
gifven af Undersåtare, som följde Deras saknad med det san-
na deltagande hvori kärleken jemlikar alla dödliga som lida;
antingen det stoft hvarvid de gråta förtros i tyfthet åt en en-
skild vård, eller mellan höghetens sista äretecken blandas med
Konungars aska. Hans Förstliga Höghet, Arf-Prinsen af Baden,
seck ej öka de Regenters antal dem tacksamheten åtföljer ge-
nom tidehvarfven. Sällan tillåter Förfynen åt Vålgörandet at
föreställa henne i styrelsen af jordens samhälle; men den af-
bild af sig sjelf som hon i någon lycklig Förste stundom för
verlden uppenbarar, är för menkligheten alltid kär, antingen
Hans hugkomst lefver i det goda Han gjort, eller i det Han
syntes ämnad att göra.

Orden hedras af så stora namn; men Monarkens och Thron-
följarens vapen lemna ej rum för det enskilda Sköldemärket.
De kunna blott förjas bland Riddare, men ej efterträdas, och
den prydnad som af Konungen först utdelas, var buret af en
äldrig Svensk Riddersman och Rikets Herre *), som sedan han
i ungdomen varit anförd i krigen af Fontenois Segervinnare,
sin egen nära Frände, fortsatte sina tjänster inom Sverige, och
slöt dem i det Befäl, som bland vaktande Stridsmän närmast
nalkas Konungen. Mod, ståndaktighet, redlighet och fornti-
dens okonstlade seder utgjorde hans lynne och styrde hans af-
figter, alltid utan förbehåll eller egna begär, och endast be-
stämde af fanningens begrep och oryggeligheten från åtagna
plikter. Tänkesätt, dem afunden sjelf hos honom bekant,
och dem han visat i alla händelser af sin lefnad, ej mindre
när i stunden af Sveriges Regements-förändring, han närmast
följde sin Konung, färdig att dö för Dess försvar, än när, i
stormande Riksmöten, vid föreställningen af Lagarnas rubbning,
han upoffrade nöjd sin ålders lugn åt lugnet af sin öfvertygelse.
Han

*) Grefve Charles Emil Lewenhaupt.

Han efterträdes här af en nära anhörig och Rådsherre *), som när han från flere Beskickningar återkallades att i Sverige biträda och slutligen förestå de Diplomatiske göromål dem han vid fremmande Hof sjelf länge vårdat, gaf åt Konungen den dubbla tillfredsställelsen, att i Sitt val, se Rikets gagn af en uplyst och erfaren Stats-Minister, förenas med Sin Egen fögnad af en Vän för Sin sammanlefnad; lika fäker i rådslagens förtroende, som i umgängets, och bland Lärdomens eller Verldens sällskap ömsom lika öfvad till ärendernas allvarsamma språk, som till ömhetens och behagens. Handlingarna förvara bevisen af de angelägna värf dem han förestått och det höga förtroende han vid dem njutit. De skola ofta sökas när frågor yppas om Rikets gagn, men hvilat medlertid gömde för det allmännas rättvisa. Et synbarare vedermäle, Gode Herre, Svea och Götha Riddare, återstod Eder för verldens ögon; och Konungen uppfyller i dag, med profvet af Sin Egen ynnelt, det enda Dess store Fader ej hunnit Eder tillägna, när i den aflägsenhet som döljer Eder från ärans besvär, Han up söker Eder med hennes belöning. Om i Edert lugn J ofta vägrat höra hennes nya kallelser, om Fäderneslandet, mot sin önskan, fortfarit att förja nyttan af Edert snille, liksom vänskapen lyckan af Edert umgänge, är det blott det allmännas förlust som här kan vara mig tillåten at yttra. Mellan Altaret och Thronen, nekas den enskilda känslan att blanda deras höga språk med sin saknad vid Eder frånvaro eller sin fögnad af Er återsyn.

Allmänheten såg med fögnad förtjensten hedras, när Konungen hos en ålderstegen Rikets Herre och Förste Amiral **) med denne Orden utmärkte Anförarens tapperhet, sextio års arbeten och segren vid deras afton. Genom alla mindre befäl öfvades han till det högsta; på fremmande Flottor lärde han att föra Sveriges egen; danade med upfostringens öfverseende de unga Stridsmän som i våra eller andra Nationers krig underhållit Svenska namnets ära; deltog med råd och verkställning i skapandet af Rikets nya Sjömagt; och när äntligen den flagga han bidragit att höja, första gången sväfvade öfver en segrande Arf-Förstes hufvud, delade han närmast vid

);(3

Dess

*) Friherre Malte Ramel, **) Grefve Anton Johan Wrangel.

Dess fida faran och lagren. Med honom mottog han det nya stridstecken som första gången utdeltes mellan vunna Trophéer, och väntades omsider här af Konungen till mottagandet af sin sista vedergällning; men åldrens bräckligheter hindrade honom att söka vårt Altare, och kallade honom efter tvänne år till en högre belöning från den, hvars prydnad han lämnade, förtjenad och oburen.

Ehuru den nu, flyttad från en af Rikets Förfvarare till en annan, synes åter närmast utmärka Krigarens egenskaper, iklädess den likväl en Riddersman *), hvars lott den kunnat blifva i hvad kall ödet äfven hade bestämt hans tjänster. Få hafva de ämnen varit i hvilka de ej pröfvats, altifrån det ögnablicket, då han, i förtroende och medverkande af den Statsförändring som stadgade Konungens rätt och Fäderneslandets räddning, fäste sin trohet vid bägges väl och sitt namn bland antalet af deras första försvarare. Den rätt han då förvärfvade till den Enas nåd och det andras erkänsla, har hos bägge förökats under en lång följd af särskilda Militairiska beredningar och befäl, eller Civile ärender dem han handhaft, eller utfört; än att upfinna och inrätta nya ordningar för Rikets försvarsverk och rörligheten af dess styrka, än beförja krigens behof vid Sveriges östra gränstor eller med egit befäl freda dess västra kuster mot hotande flottor, än förestå eller utreda flere särskilde ämnen af den inre styrelsens angelägenheter, än i Ständers sammankomster, yttra med värtalig styrka sin nit för Konung och Regeringsfätt, eller Statsmannens insigter i beskickningar och underhandlingar, eller Lagarnas och Författningarnas kunskap i öfverläggningarna, i Konungens Conseil och i Provincers öfverstyrelse: ämnen, hvilkas olika kännedomar, medel och verkställningar en fullkomnad erfarenhet och ett öfverseende snille allena kunna på en gång utveckla och sammanfoga. Om bland så skilda föremål, Gode Herre, Svea och Götha Riddare, Eder böjelse mer älskat Anförarens värf än Embetsmannens, hafven J likväl i bägges befattningar visat att J kunnat antaga dem alla; att ingen väg hade varit stängd för Eder förmåga, och att hvilken helst af dem

*) General - Gouverneuren och General - Lieutenanten Friherre Toll.

dem Edert val föredragit, hade den på lika sätt fört Eder till det pris J nu går att emottaga.

När en ärofull vandel berömmes, när en lefnad beskrifves, utmätt af de högsta värdigheter, de angelägnaste Embeten och fyra Konungars förtroende, när tidehvarfvets uplysning, belevnenhet och lärdomar synas i förening med de fordnas redlighet och tro, när högheten och lyckan följas af välgörandet och ädelmodet, när bördens förmon rättvisas af förtjensten, och när en vördad ålderdom omgifves med glansen af fjuttio års öfvade dygder; hvem igenkänner ej den gamla Rådsherre, den sista af sin ätt, hvars ärfda tänkesätt uphöjdes i hans egna *): lika tillgifven fäderneslandet i farans tider som i lyckans, och lika trogen sin Konung när Partiers våld hotade Dess Thron, som när i skygd af hennes återställda magt, han der antingen frambar uplysta rådslag, eller i lugna befattningar förde styrelsen af ett stort och lysande Hof.

Den Ordensprydnad han vid lifvets aftron nerlagt, iklädes nu en Riddare **) med samma tänkesätt, men i styrkan af den ålder der ungdomens liflighet ännu blandas med tankans mognad. Med den blick som öfveralt uptäckte skickligheten, röjde Konungen hos honom tillika den kunniga och nitiska Embetsmannen, och föremålet af Sitt eget förtroende. Med Domare- och Höfdinge-Embetet sammanfogade Konungen talrika befattningar af de inre ärenderne, beredningar och förbättrandet af Rikets särskilde hushållningsämnen, förvaltningen af flere Statens penningeverk, och styrelsen af de rörliga medel som bestämdes til handelens och näringarnas uplifvande, och förenade i hans vård Sina enskilda angelägenheter med det allmännas. Längre under så många göromål, med lika nit som ordning och verksamhet förestådde, lättades hans mödor af denne Store Konungs bifall, och af den uplifvande vänlighet som öfvergår alla vedergällningar. Eder tacksamhet vid Hans förlust förjde endast de förre, men för Eder, Gode Herre, Svea och Götha Riddare, kunde blott Välgöraren ombytas, och ej värdigheten til välgerningen. Den Konung som ärfde Edra tjänsters nytta och tilgifvenhet för Sin Fader, ärfde tillika Hans tänkesätt

*) Grefve Göran Gyllenstjerna. **) Grefve Samuel af Ugglas.

fätt för Eder. Edra förra värf ökades med flere: inkallandet i Konungens Conseil och Regeringar under Dess frånvaro, nya Stadgars utarbetande till den allmänna rörelsens ordning och säkerhet, beredandet af nya Författningar för handeln i den Vest-Indiskas styrelse, och i det ädla barmhertighets-verk som återkallar Sveriges glädje vid stunden af dess stiftning, och med det Län som bär Hufvudstadens namn, förentes flere gånger hennes egen öfverstyrelse. Det blef dervid Eder lott att resa de dubbla minnestoder, som i hvarandras åsyn skola vittna för tidehvarfven om en Svensk Konungs kärlek för Sitt Folk och Svenska Folkets för sin Konung; att prisas af Honom Sjelf vid foten af den Obelisk der Han genom Eder fullbordat en Faders löfte åt minnet af sin Hufvudstads trohet, och änteligen derifrån i nedläggande af Öfver-Ståthållare-Embetets förvaltning, vid Edert sista möte med Stockholms saknande Borger-skap, i sjelfva dess samlingsrum iklädas denna Orden. Förestående sluteligen en tid Hofvets ärender, bereddes af Eder den boning som skulle mottaga en älskad Förste: Er förra styrelses Palats pryddes af Eder för Hans ankomst! Men återkal-lom ej hvad ömheten lidit; och glömnom af Edra tjänster den enda som skulle tränga smärtans hugkomst bland fägnaden af de öfrigas belöning.

Vid dess utdelande hafven J likväl alle, Gode Herrar, Ut-nämde Svea och Götha Riddare, saknat i dag den lycka Edre Företrädare njutit, at från Thronen sjelf höra sina beröm yt-tras med en godhet, ännu mer smickrande än den värdighet de mottogo. Men om ett återkalladt Embete i detta Samfund, inkränker inom språket af en medbroder det uplyftande lof-ord och den höga värtalighet som här endast af en Konung kunna föras, är det likväl Dess Egit tänkesätt för Eder, Dess kännedom af Edert värde, och Dess rättvila åt Edra förtjänster, hvilkas tolkande Han föreskrifver och bekräftar, då till motta-gandet af deras yppersta vedermäle, jag Eder på Dess höga vägnar nu framkallar, at med Edert Ja besvara de frågor dem Konungen lärer Eder föreställa.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tit.

STOCKHOLM, TRYCKT I KONGL. TRYCKERIET, MDCCCII.



1503 1/2